Aanbiedingsbrief programmabegroting 2023

Wognum, 27 september 2022

Aan de leden van de gemeenteraad,

Met deze brief bieden wij u de programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 aan. Na de verkiezingen in maart 2022 is er een nieuwe raad geïnstalleerd en in juli 2022 een nieuw college. De nieuw gevormde coalitie stelde een coalitieakkoord 2022-2026 op. Dit is als onderdeel opgenomen in de kadernota 2023 en vormt daarmee de basis voor deze begroting. Wij hebben deze vertaald in de opgenomen doelstellingen. Ons hoofddoel is nog steeds gericht op het zijn van een financieel gezonde gemeente.

Op weg naar een financieel gezonde gemeente
Wij zijn met de voorliggende begroting op weg naar een financieel gezonde gemeente. Het is een enorme uitdaging om als gemeente financieel sterk, gezond en betaalbaar te zijn en blijven. Dat blijkt onder andere uit de ontwikkelingen die op ons afkomen en door de consequenties van de keuzes die wij in het verleden maakten. Wij informeerden u hierover bijvoorbeeld in de inventarisatienotitie 2023. Het rijk laat dit jaar zien dat zij anticiperen op de ontwikkelingen en dat zien wij terug in onze (hogere) bekostiging. Ondanks de genomen maatregelen voorzien wij voor 2026 en verder nog een financiële uitdaging.

Hiervoor is op langere termijn zonder verlaging van de gemeentelijke uitgaven of verhoging van onze inkomsten onvoldoende financiële ruimte beschikbaar. De keuzes van vandaag hebben effect op de keuzes van morgen. Het rapport ‘Begrotingsanalyse en procesadvies’, welke is meegeleverd bij de begroting 2022, geeft inzicht in onderzoeksrichtingen die wij als gemeente kunnen hanteren om tot een structureel en reëel begrotingsevenwicht te komen. Wij gebruiken dat rapport om hier volgend jaar een volgende stap te zetten, zodat wij goed anticiperen op de ontwikkelingen die vanaf 2026 op ons af komen.

Afwegingen
Voor u ligt een begroting met een minimaal positief resultaat in 2023, een groot positief resultaat in 2024 en 2025. In 2026 is ook voor gemeente Medemblik het “ravijnjaar” in de bekostiging zichtbaar en sluit de begroting met een financieel tekort.

Het positieve resultaat wordt geboekt doordat Regeerakkoord Rutte IV extra geld heeft gereserveerd voor gemeenten. Maar ook omdat in de begroting voor deze bestuursperiode een eenmalige impuls middels een belastingverhoging is verwerkt, met als doel de organisatie te versterken en de wegenoverdracht uit te gaan voeren. Hiermee is het mogelijk een volgende stap te zetten in het op orde brengen van onze financiën.

De positieve resultaten over 2024 en 2025 bieden ons kansen om onze algemene reserve te vergroten. Dit is één van de mogelijkheden om onze ratio weerstandsvermogen te verhogen. De ratio weerstandvermogen, de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandcapaciteit, dient volgens ons risicomanagementbeleid tussen de 1,0 en de 1,4 te zijn. Deze ratio is de afgelopen jaren onder de afgesproken bodem gezakt. Er is al langere tijd sprake van een dalend weerstandsvermogen en een stijgend risicoprofiel. Dat maakt ons kwetsbaar en het is dan ook van belang ons weerstandsvermogen te verhogen. Ons risicomanagementbeleid wordt nog in 2022 geactualiseerd en geïmplementeerd in 2023. In dit beleid wegen we de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie mee.

Bij de totstandkoming van deze begroting zien wij dat doordat onze risico's zijn afgenomen en het resultaat over 2021 is toegevoegd aan de algemene reserve, onze weerstandsratio is toegenomen tot 1,0. Het is van belang deze stijgende ontwikkeling de komende jaren voort te zetten.

We presenteren de raad een begroting met een positief resultaat over de jaren 2023 tot en met 2025. Onze financieel toezichthouder (de Provincie) kijkt bij de beoordeling voor ons toezichtkader naar het structurele resultaat, waarin incidentele baten en lasten worden weggelaten. Dit resultaat is voor de genoemde jaren ook positief.

	2023	2024	2025	2026
Totaal resultaat begroting	14	2.907	5.582	- 955

De keuzes die bij de begroting van 2022 zijn gemaakt hadden impact op de vitaliteit, leefbaarheid, bereikbaarheid en zichtbaarheid van activiteiten en voorzieningen in onze gemeente. In de voorliggende begroting is een beperkte ruimte gevonden om enkele bezuinigingen (deels) terug te draaien.

Wij nemen u mee in enkele van onze keuzes, overwegingen en perspectieven op de plannen van komende jaren en wat dat gaat kosten. De door u vastgestelde kaders[1] en de uitgangspunten van de kadernota 2023 hebben wij daarbij steeds als ijkpunt gebruikt.

Wij stellen voor om:
- Nieuw beleid als het gaat om wettelijke taken en aangegane verplichtingen die niet uitstelbaar zijn volledig uit te voeren.
- Daar waar mogelijk nieuw beleid dat uitstelbaar maar wel belangrijk is op te nemen in de begroting. Het betreft zaken op onderwerpen zoals bijvoorbeeld digitale dienstverlening, handhaving, informatieveiligheid en preventie.
- De organisatie te versterken zodat wij kunnen voldoen aan de uitvoering van onze wettelijke taken en onze informatieveiligheid op orde te brengen. Mede hiervoor verhogen wij de OZB-belasting.
- We voeren de indexaties door zoals u vaststelde in de kadernota.

Voor de complete toelichting verwijzen wij naar de financiële paragraaf in de begroting. Hieronder lichten wij enkele punten toe:

Onderwijshuisvesting
Bij de kadernota is besloten om na jarenlang een pas op de plaats te hebben gedaan, te gaan investeren in onderwijshuisvesting. Dit doen wij vanuit onze wettelijke zorgplicht om te zorgen voor voldoende en adequate onderwijshuisvesting. Duurzaamheid, energietransitie en ventilatie zijn hierbij aandachtspunten. Het integraal huisvestingsplan wordt in 2022 geactualiseerd. In de uitvoering staan drie scholen in de kern Medemblik voor vernieuwbouw in de planning. In 2023 wordt gestart met dit project.

Sociaal Domein
Wij begroten de budgetten voor het sociaal domein, net als alle andere domeinen, realistisch. De werkelijke kostenontwikkeling binnen het sociaal domein blijft echter nog onzeker. Dit is een risico die is meegenomen in de risicoparagraaf. In 2023 wordt het project Sociaal Domein in balans afgerond. De ingezette sporen moeten leiden tot meer grip en sturingsmogelijkheden binnen ons sociaal domein.

Organisatie
Bij de kadernota is bepaald dat moet worden geïnvesteerd in de organisatie. Om te kunnen voldoen aan de uitvoering van de wettelijke taken en de dienstverlening op niveau te houden is een stevige ambtelijke organisatie nodig. Er is een structurele investering in de begroting verwerkt om de organisatie op sterkte te brengen en te zorgen voor moderne arbeidsvoorwaarden.
Doordat de arbeidsmarkt onder druk staat, houden wij er rekening mee dat niet alle vacatures direct vervuld worden om onze organisatie te verstevigen. Wij besloten om een incidentele stelpost op te nemen voor onderuitputting van het personeelsbudget in jaar 2023.

[1] De Kadernota 2023 is vastgesteld in de raad van 14 juli 2022.

Informatieveiligheid
Medemblik voldoet op dit moment niet volledig aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Recentelijk heeft de rekenkamercommissie een rapport gepresenteerd waaruit blijkt dat we op dit gebied nog belangrijke stappen hebben te zetten. Hiervoor is een structurele investering opgenomen.

Omgevingsrecht
De afgelopen 3 jaren heeft Medemblik een negatieve beoordeling gekregen op de uitvoering van onze wettelijke taak op het gebied van omgevingsrecht. Het maken van bestemmingsplannen, beoordelen van aanvragen voor omgevingsvergunningen en de juiste registratie daarvan zijn kerntaken van de gemeente. Het gaat hier om basisregistraties van de gemeente en daarvan zijn ook instanties, inwoners en ondernemers afhankelijk. Ook hiervoor is een structurele investering opgenomen.

Indexaties en inflatie
Zoals vastgesteld in de kadernota 2023 hanteren wij de volgende uitgangspunten voor deze begroting. Voor loonstijgingen: 3,3 %, voor prijsstijging: 3,0 % en voor Gemeenschappelijke Regelingen: Loon 2,3% (Prijs overheidsconsumptie: beloning werknemers) en Prijs 2,3% (Prijs bruto binnenlands product).

Deze loon- en prijsindexen komen uit september 2021 (voor de gemeenschappelijke regelingen) en maart 2022. Wij zien ontwikkelingen in de wereld die veel invloed hebben. Schaarste van producten zorgt voor forse prijsstijgingen (inflatie). Deze inflatie heeft als gevolg dat ook de rentes stijgen. We kunnen (nog) niet voorspellen of en in welke mate deze trend doorzet of niet. Zodoende kunnen we nu niet beoordelen hoe realistisch de genoemde indexatie percentages hierboven zijn. We hebben dit als risico verwerkt.

Onze opgave
Medemblik werkt toe naar een financieel gezonde gemeente. Dat is het belangrijkste kader dat de raad het college heeft meegegeven. Met dat toekomstperspectief voor ogen leggen wij deze begroting, inclusief onze keuzes, overwegingen en perspectieven, aan u voor. Een begroting die ruimte geeft om onze wettelijke taken en plichten goed uit te kunnen voeren, en in beperkte mate ruimte laat voor overige investeringen. Dit is noodzakelijk om toe te werken naar een vitaal, leefbaar en financieel gezond Medemblik.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Medemblik